

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА
ІМЕНІ М. С. ГРУШЕВСЬКОГО НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА
НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА КРАСЗНАВЦІВ УКРАЇНИ

СІВЕРЯНСЬКИЙ ЛІТОПИС

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

2021 № 5 (161)

Головний редактор
С. М. Шуміло

Шеф-редактор
С. О. Павленко

**Заступники
головного редактора**
В. О. Дятлов,
О. Б. Коваленко

**Відповідальний
секретар**
В. В. Шуміло

**Випускові
редактори**
С. А. Токарев, Е. Л. Міден,
В. О. Чистяков

Редакційна рада

І. М. Аліференко, Г. В. Боряк, О. Я. Гаранін, І. Б. Гирич, С. Л. Лавський,
В. М. Лозовий, О. П. Моця, Ю. А. Мицик, Г. В. Папакін, М. О. Носко,
Н. Б. Реброва, Т. Розен, О. Г. Самойленко, В. А. Смолій, Ю. О. Соболев,
С. В. Шуміло, О. П. Реєнт

Редакційна колегія

А. М. Боровик, С. Ф. Веремєєв, О. М. Веремейчик, Г. В. Вертієнко, О. І. Галенко,
В. О. Дятлов, Я. В. Капранов, М. К. Кеда, О. Б. Коваленко, І. В. Кондратьєв,
Т. П. Льюнгрен, С. М. Ляшко, О. О. Маврін, Р. В. Маньковська, Є. Остапчук,
А. М. Острянюк, В. М. Пекарчук, С. М. Плохий, В. М. Половець, О. А. Пригарін,
О. Я. Рахно, Т. В. Соломенна, Г. Хаусман, В. Г. Ченцова, О. Є. Черненко, Д. Чишмеджиев,
Н. В. Шліхта, К. М. Ячменіхін

З 02.07.2020 р. журнал включено до **категорії Б**
Переліку наукових фахових видань України,
публікації яких зараховуються до результатів дисертаційних робіт
зі спеціальностей **032 “Історія та археологія”** і **035 “Філологія”**

Статті журналу індексуються в **Google Scholar** та **OpenAIRE**

Журнал видається за фінансової підтримки з обласного бюджету Чернігівської області
в рамках обласної Програми підтримки розвитку інформаційної
та видавничої сфер Чернігівщини на 2021–2022 роки

Міністерство юстиції України. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації Серія КВ № 23837–13677Р від 03.04.2019
ISSN-print: 2518-7422
ISSN-online: 2518-7430

Адреса редакції: вул. Гетьмана Полуботка, 53, м. Чернігів, 14013, Україна
телефон для довідок: +38-(046)-295-7418
E-mail: pavlenkoso1955@gmail.com
Старий сайт журналу: siver-litopis.cn.ua
Новий сайт журналу: journals.urau.ua/index.php/2518-7422

© Редакція «Сіверянського літопису», 2021

INSTITUTE OF HISTORY OF UKRAINE OF THE NAS OF UKRAINE
M. S. HRUSHEVSKYI INSTITUTE OF UKRAINIAN ARCHEOGRAPHY AND
SOURCE STUDIES OF THE NAS OF UKRAINE
T. H. SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY «CHERNIHIV COLEHIUM»
NATIONAL ASSOCIATION OF LOCAL RESEARCHERS OF UKRAINE

SIVERIAN CHRONICLE

SCIENTIFIC JOURNAL

2021 № 5 (161)

Editor-in-Chief
S. Shumilo

Managing Editor
С. О. ПАВЛЕНКО

**Deputies
of the Editor-in-Chief**
V. Diatlov,
O. Kovalenko

**Executive
Secretary**
V. Shumilo

**Technical
Editors**
S. Tokariev, E. Miden,
V. Chystiakov

Editorial Council

I. Aliferenko, H. Boriak, O. Haranin, I. Hyrych, S. Laievskiy, V. Lozovyi, O. Motsia,
Yu. Mytsyk, H. Papakin, M. Nosko, N. Rebrova, T. Rosén, O. Samoilenko, V. Smolii,
Yu. Sobol, S. Shumylo, O. Reient

Editorial Board

A. Borovyk, S. Veremeev, O. Veremeichyk, H. Vertiienko, O. Halenko, V. Diatlov,
Ya. Kapranov, M. Keda, O. Kovalenko, I. Kondratiiev, T. Lönnngren, S. Liashko, O. Mavrin,
R. Mankovska, J. Ostapczuk, A. Ostrianko, V. Pekarchuk, S. Plokhly, V. Polovets,
O. Prigarin, O. Rakhno, T. Solomenna, G. Hausmann, V. Chentsova, O. Chernenko,
D. Cheshmedzhiev, N. Shlikhta, K. Yachmenikhin

Since 02.07.2020 this Journal is included in the **category B**
of the List of scientific professional publications of Ukraine,
whose publications are included in the results of dissertations
in specialties **032 “History and Archaeology”** and **035 “Philology”**

Journal articles are indexed in **Google Scholar** and **OpenAIRE**

The journal is published with the regional budget support of Chernihiv region
within the Program
of information and publishing industry development in Chernihiv region for 2021–2022

Ministry of Justice of Ukraine. Certificate of State Registration of the Print Media
Series KV № 23837–13677R from 03.04.2019
ISSN-print: 2518-7422
ISSN-online: 2518-7430

Address of the Editorship: 53 Hetmana Polubotka Street, Chenihiv, 14013, Ukraine
Phone for reference: +38-(046)-295-7418
E-mail: pavlenkoso1955@gmail.com Old journal site: siver-litopis.cn.ua
New journal site: journals.urau.ua/index.php/2518-7422

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission's support for the production of this publication
does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views
only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for
any use which may be made of the information contained therein.

© Editorship of the «Siverian chronicle», 2021

ЗМІСТ

У глибокі віки

<i>Клапчук В.</i> Розвиток бандурного мистецтва в XVI–XVIII століттях	5
<i>Адрюг А.</i> Металопластика Чернігова другої половини XVII – початку XVIII століть	11
<i>Синяк І.</i> «Били смертнимъ боємъ, и на вербѣ вѣшали стремглавъ, и велѣли щекати аки псу по подъ ихъ ногами»: документи судової справи козака Федора Проскурненка (Частина друга)	26

Церковна старовина

<i>Пуйда Р.</i> Порушення законодавства про релігійні культу в Українській РСР (друга половина 1960-х – перша половина 1980-х рр.): прояви, протидія радянських органів влади	36
---	----

Історія міст і сіл

<i>Кахерський Ю., Рубан К.</i> До історії Чернігівського військового шпиталю	43
<i>Дорохіна Т., Косаченко В.</i> Доля пам'ятки архітектури місцевого значення: кінотеатр імені Щорса в Чернігові	51

Мовою документів

<i>о. Мицик Ю.</i> Матеріали польського мемуариста про Семена Палія та Івана Мазепу	58
Три листи гетьмана Івана Мазепи зі шведських архівів (Підготували до друку <i>М. Траттнер, о. Ю. Мицик та О. Заєць</i>)	63

Розвідки

<i>Еткіна І.</i> Чернігівський губернський революційний трибунал: «справа Ляховичів» ...	67
<i>Сопронюк Т.</i> Свято 8 березня в роки Голодомору (на матеріалах районної преси Чернігівщини)	75
<i>Костів М., Петренко І.</i> Настрої працівників залізниць Чернігівщини в 1932–1933 рр. у контексті історії Голодомору-геноциду.....	81
<i>Батуріна С.</i> «Чужі свої»: до питання про репрезентацію історії кримськотатарського народу на сторінках українських шкільних підручників	87

Літературознавчі студії

<i>Шуміло С.</i> Запозичення з богослужбових текстів у Житіях Бориса та Гліба	96
---	----

Дослідницькі нотатки

<i>Гриньова О.</i> Педагог, просвітител, публіцист пушкінської доби Іван Матвеевич Сбітнев	102
<i>Пилипенко О.</i> Організація наукової діяльності в університетах Наддніпрянської України в дореформений період	117
<i>Іваницька С.</i> Пантелеймон Куліш у публіцистичних і літературно-критичних працях Сергія Єфремова (1900-ті – 1920-ті роки)	122
<i>Вароді Н.</i> Православ'я та суспільство в УРСР на початку радянсько-німецької війни: історіографія питання	137
<i>Тимошик М.</i> Нерозкрите вбивство патріота: життя і чин громадсько-політичного діяча і журналіста Володимира Кательницького	145

Рецензії. Огляди. Анотації

<i>Ставнюк В. Тарасенко М. О.</i> У пошуках старожитностей з дару хедива. Давньоєгипетські пам'ятники XXI династії в музеях України. Київ: ІС НАНУ, 2019. 316 с.	156
<i>Рахно О. Рахно Костянтин.</i> Крик кажана. Гончарство у фольклорній спадщині українців: монографія. Опішне: Українське Народознавство, 2020. 1472 с. – (Українські керамологічні студії. Вип. 22)	159

Матеріали конференції

Культурний та комунікативний вимір Європи: виклики для України	163
<i>Кеда М., Чугасєва І.</i> Вінченосне розлучення: кейс Євпраксії (Адельгейди) Всеволодівни	164
<i>Доманова Г.</i> Європейські традиції міського самоврядування на Лівобережній Україні в період раннього модерну	174

Горобець І., Мартинов А. Культурний спадок європейської цивілізації як предмет наукового аналізу	183
Кривошей Д. Становлення та розвиток культурної політики Європи	191
Васюта О. Губерніальна доба в історії музичного мистецтва Чернігівщини: європейський вимір	199
Ципляк Н. Вихованці-європейці Чернігівської духовної семінарії	209
Новікова Є. Слов'янські мотиви у дослідженнях молодого історика (до біографії В.К. Піскорського)	214
Шара Л., Ячменіхін К. Пам'яткоохоронні ініціативи у Чернігові 1917 р.	219
Дарда О. Публіцистична діяльність В.Є. Жаботинського в українській і європейській культурній спадщині	225
Лиман С. Дзвінки струни меридіанів: міжнародні відносини у творчості В.Г. Ціватого (до 30-річчя початку його науково-педагогічної діяльності)	232
Соломенна Т. Україна в програмі ЄС «Креативна Європа»	242

